

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 5. Ozanna filio David, &c. Nisi cor, Lingua & Manus ad Devotionem
simul conspirent, Ipsa expirabit Devotio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

tasatis, imo minus molesta hujusmodi obedientia. Non planè hæc illa est qua ex regula traditur, OBEIENTIA SINE MORA. Disputare profectò hoc est in actu cordis, non in auditu auris obedire.

Verum hæc ante prævidisse debueas, quò turris hujus evangelicæ non prius jaceres fundamenta, quam sedens computares si haberes sumptus ad perficiendum. Nunc autem quid restas, nisi ut aut correctus obediens Senioribus: aut confisus audias ab illusoribus: Hic homo cepit adificare, & non potuit consummare?

Vide in 2. parte, Fer. 4 octavæ Ascensionis, ubi hæc exhibetur Veritas:

Quirationes inquit obedientiæ, rationem quarit suæ inobedienciæ.

In 3. p. Sabbato Heb. 9. ad hanc ibi expostam Veritatem.

Quò magis est oculata concupiscentia, magis est cæca.

Sic verò in oppositum aptè formari posset Veritas, atque ex jam dictis probari:

Quò magis cæca est obedientia, magis est oculata.

FERIA QUINTA.

INGREDIENTI DOMINO IN CIVITATEM
TURBÆ OCCURRUNT CUM PALMIS,
ET FAUSTA OMNIUM
ACCLAMATIONE.

Ozanna filio David: Benedictus qui venit in nomine Domini: Ozanna in excelsis. Matth. 21.

VERITAS PRACTICA.

Nisi cor, lingua, & manus ad devotionem simul conspirent, ipsa expirabit Devotio.

RATIO EST, Quia tunc dicitur expirare devotio, quando proprium illum suum non producit effectum, quoniam totos Deo devovet, & addicit.

Sed nisi cor, lingua, & manus ad devotionem simul conspirent, non producat illum suum effectum.

Ergo & ipsa expirabit Devotio: seu potius ne deficiat, & expiret, procuranda sunt diligenter illa tria, de quibus expresse propterea S. Bernardus sermonem instituit.

I. PUNCTUM.

In hoc celeberrimo Christi triumpho, qui à quatuor Evangelistis fuscè describitur, jamque à Prophetis longè ante denuntiatus Haynesius Pars quarta.

erat, & in Agno Paschali per urbem sic festivè cum ramis deducto figuratus: quàm sint omnia mira & consideratione dignissima, nemo non videt.

Contemplant aliqua pro affectu; Admirare Dominum a sinæ infidentem, plorantem in tali triumpho, prædicentem urbi exitium, turbas præcedentes, & sequentes cum palmârum ramis; omnes uno ore, una mente acclamantes ozanna, quæ vox erat lætitiæ, & fausta præcantium; discipulos & alios cives sua vestimenta subternentes, solos Judæos invidia tabescentes, & infidentes. Quorsum hæc omnia post aliquot dies crucifigendo? Nempe ut indicaret se libentem volentem motiturum, se Dominum & Regem hominum, à quibus quando vellet coleretur, & à quibus si malè aliquando tractaretur non nisi permissu suo id eveniturum. Deniq; ut disceres ab his turbis: quæ profectò divinitus edoctæ sunt, veram devotionem. Vide attentius quàm mirè tria hæc simul

R t

COE

conjungant *Cor. Linguam, & manus.* Cor videlicet in a denti affectu quem certam demonstrant ad Christum quam possunt honorifice recipiendum; Linguam vero in faustis acclamationibus; Ac denique manus & opera in cædendis nobilissimarum arborum ramis, usque palam proferendis nullo metu Judæorum, qui caverant ne quis eum ut Prophetam haberet; nullo Herodis, nullo Pæsidis, aut Præsidarij timore militis, qui in urbe novum Regem audiebant renuntiari. Hæc est scilicet vera Devotio, nec aliter vera, nisi cum illa tria simul concurrunt, & concordant.

Ratio est evidentissima, quæ ab ipsa Devotionis natura & nomine depromitur. Quid est enim Devotio? Unde huic virtuti nomen? Respondet

2.2. q. 82. a.1.

sanctus Thomas his verbis: *Devotio dicitur à devovendo; unde Devoti dicuntur qui seipsum quodammodo Deo devovunt, ut eis se totaliter subdant, propter quod & olim apud Gentiles devoti dicebantur qui seipsum idolis devovabant in mortem, pro sui salute exercitus, sicut de duobus Decis Titus Livius narrat. Unde devotio nihil aliud esse videtur quam voluntas quadam promptè tradendi se ad ea qua pertinent ad Dei famulatum; unde Exodus trigesimo quinto dicitur, quod multitudo filiorum Israel obtulit mente promptissima atque devota pramittas Domino.*

L. de Abraham Patriarcha.

Sic antè pridem inter alios insigniter sanctus Ambrosius devotionem expresserat exemplo Patriarchæ Abrahami, cujus tria præcipue facta commemorat, in quibus sigillatim ostendit, hujus virtutis hunc proprium esse actum seu effectum, quo se hominum, suaque omnia Deo donat & consecrat.

Gen. 12.

Primum est cum jussus fuit Abraham à terra sua egredi; quo de egressu sic sanctus Doctor: *Itaque cujuscumque fuerit in eo viro devotio consideremus. Ea enim virtus ordine prima est, quæ est fundamentum ceterarum merito que hanc ab eo primam exegit Deus, dicens: Exi de terra tua & de cognatione tua, & de domo Patris tui. Satis fuerat, dixisse de terra tua, ibi enim erat exire de cognatione, exire de paterna domo. Sed inde addidit singula ut ejus affectum probaret. Id est, ut quam devotus esset, significaret, deserendo sua omnia, ut se totum Deo daret; sic enim pergit sanctus Ambrosius: *Coacervanda fuerunt præcepta ne quid lateret, proponenda premia ne forte deservaret. Tentatur ut fortis, incitatur ut se des, provocatur ut justus, meritoque exiit quem dno dum locutus est illi Dominus. Et paulo**

põst iam morale sensum illa coacervata præcepta convertens: *Consideremus, inquit, ne forte hoc sit exire de terra sua, de hujus terra, hoc est de corporis nostri quadam commoratione egredi, de qua exiit Paulus qui dixit, nostra autem conversatio in cælis est; & de illecebris & delectationibus corporalibus, quas velut cognatas anima nostra dixit quam compati necesse est corpori, donec eum colligata vinculo adhareret. Ergo exire de conversatione terrena, & à secularibus oblectamentis, & superioris vite moribus atque alibus debemus, ut non solum loca sed etiam nosmetipsos mutemus, si cupimus adharere Christo, deseramus corruptibilia, id est, nulla re terrena & humana detineamur quæ ex totis nobis, Dei sumus.*

Secundum Abrahami factum, quod sanctus Doctor affert in exemplum veræ devotionis, Gen. 12. hoc est quando fame urgente descendit in Ægyptum cum Sara conjuge, pulcherrimus, inquit, & hic locus ad incitanda studium devotionis, quod is qui Deum sequitur, tuus semper est. Et ideo Deum debemus præferre omnibus, nec patria contutu, nec parentum filiorumque gratia, nec uxoris contemplatione revocari debemus quæ exquisitione præceptorum celestium, quia Deus nobis omnia illa largitur, & potius est servare quæ donat. Itaque magnum exemplum devotionis Abraham quod cum uxore speciosa descendit in Ægyptum Erat quidem iusto viro cura conjugalis prædicata, sed majus erat studium maturanda devotionis, ne prætulisse custodiam: hinc mandatis videretur excelsibus. Itaque quoniam propter Deum contempsit omnia, recepit à Deo multiplicata omnia.

Tertium denique factum Abrahami est, cum filium suum ad holocaustum jussus offerre, Non post dies, inquit sanctus Ambrosius, ut Cain obtulit, sed exurgens mane servavit asinam suam, & adhibuit secum duos pueros, & Isaac filium suum, & concidens ligna ad holocaustum surgens abiit, & venit ad locum quem dixerat ei Deus die tertio. Præter adverte immolans studium maturum atque festinum, ut moræ expectationis non esset, nisi donec audiretur oraculum. Deinde ut sterneret asinam suam, ut obsequium omne ipse susciperet & sacrificio necessaria prepararet. Quasi diceret sanctus Doctor, In hoc uno Abrahami facta tria continentur quibus manifestè Patriarcha indicavit, quam se totum daret devotioni, seu potius quam se totum devotione daret Deo. Primum est quod filium suum Isaac, in quo habebat omnia, libenter Deo voluerit immolare.

late. Secundum est, quod in hoc peragendo sacrificio nullam interposuerit moram, sed ipso, quo iustus est, momento temporis se ad iter accionit, quasi qui nulla re detineretur quin totus esset Dei; licet multa eum humanitas detinere possent.

Tertium est, quod tamen si multos habebat servos quorum erat asinum sternere, ligna concideret, & alia sacrificio necessaria præparare, nihil tamen horum teris reliquit, sed ipse unus omnia peragens nulla in parte perficiendo sacrificio desisse voluit, ne qua pars sui esset, ex qua totus non esset Dei.

O verè Vitum fidelem qui se non minus in holocaustum Deo totum immolavit, quam filium; O verè magna virtus Devotio, quæ tales viros facit.

II. PUNCTUM.

SED nisi Cor, Lingua, & Manus ad devotionem simul conspirant; Devotio non producit hunc effectum, Devotio non totum hominem Deo dabit.

Nam aut sit ipsa tota & completa devotio, quomodo totum hominem Deo dabit? Nonne qua parte ipsa deficiat, defectus in effectum recandabit? Nonne ideo dicitur à Domino, quod omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit, quali diceret, ut habet interlinearis: à radice fructus arboris pullulat, qualis est causa, talis effectus: si manca, si dimidiata, si qua parte deficiens devotio, non alius ab illa est expectandus effectus quam deficiens, non alium Deo dabit hominem, quam dimidiatum, & aliqua sui parte defuturum.

At verò quis nesciat non posse dici totam & completam esse devotionem, nisi totus coniter suis partibus? Quis autem ignoret has ejus esse partes, quæ his tribus humani corporis membris, corde, lingua, & manu, designantur, nempe cogitationes, verba & opera? Quis non videat, quis non in se sentiat se in his tribus exercendum, si devotionem exercere velit? Quis alioquin aude, se devotum profiteri si vel nullas corde piæ motiones & cogitationes sentiat; vel nullas ore possit preces fundere, nulla de Deo, nulla de divinis verba rebus se posse promere; vel nulla, denique pietatis opera se posse optari, aut nisi cum nausea, cum tædio, nisi remittentem & invitum? Quis inquam non modo in his simul tribus qui deficiat, sed qui seorsum in uno desit aut altero, non se agnoscat

& fateatur tam longè alienum à vera devotione quam vera Devotio non potest esse nisi tribus istis in partibus?

Licet enim Devotio possit esse alia Cordis, alia Linguae, & alia quædam operum, neque simul hæ tres actu semper conjungantur; si tamen illa quæ linguæ aut operum diceretur devotio, non aliquid participaret ex illa quæ esset Cordis; putaretur quod esset vera devotio? Putaretur quod non esset illa hypocrisis, & simulata devotio, propter quam dicebat Dominus: *Hypocrita, bene de vobis propheta ait: populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me?* Quod si etiam sola esset Cordis devotio, nec ulla linguæ vel operum ederet, quando interdum sese daret ejus exercendæ opportunitas vel publica, vel privata, ut in templis frequentandis, in Sacramentis adeundis, & aliis Christianæ religionis muneribus excolendis, putaretur quod illa cordis devotio, vera esset devotio? Nonne hoc hæreticum sapit, & impium, qui nulla templa recipiat, nullum sacrificium, nullas publicas preces, nullos religiosæ disciplinæ ritus, nullas ceremonias: totum corde, totum intus in animo, nihil extra prodatur? Et ubi vox Apostoli, *obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes Gratiarum actiones, pro omnibus hominibus pro Regibus & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate.* Hoc enim bonum est & acceptum coram Salvatore nostro Deo qui omnes homines vult salvos fieri & ad agnitionem veritatis venire. Ac paulo post: *Volo vos ergo viros*

Matt. 15.

1. Tim. 2.

Ibid.

orare in omni loco, levant es puras manus sinistra & disceptatione. Id est, toto corpore ad pietatem ritè composito, secundum communem & ab omni Ecclesia probatum orandi morem non ex vana quadam complacentia, vel pravo quovis affectu; sed purè propter Deum, levando simul mentem & manus, ut exterior corporis species sit internæ figuræ puritatis. Atque in hoc situ & habitu sic omnes consentire velim, nullus ut omnino dissentiat.

Non semper autem ista exterior exercetur devotio, sed semper vera devotio paratum reddit hominem ad illam exteriorem exercendam, quando id Ratio sive Religio postulabit, aut non est vera devotio, nec totum proinde hominem Deo subjiciet.

Quod egregiè D. Thomas illustrat & confirmat cum ad illa quæ possent obijci contra quæ dixit & quæ supra commemorata sunt de proprio

R 1 2 devo-

2.2.9.32.
M.1. ad 4.

devotionis actu & effectu, sic respondet: Cum devotio sit actus voluntatis hominis sibi sum effectus Deo ad ei servandum qui est ultimus finis, consequens est quod devotio imponat modum humanis actibus, sive sint ipsius voluntatis circa ea qua sunt ad finem, sive etiam sint aliarum potentialium qua a voluntate moventur. Et paulo post

ad 2.

Devotio, inquit, invenitur in diversis generibus actuum, non sicut species illorum generum, sed sicut motio moventis invenitur virtute in motibus mobilium. Id est, una est virtus, Devotio, quae quidquid corde, lingua, opere circa Deum exercetur, ipsa una efficit si non actu semper, saltem virtute, ac propterea modum etiam ita imponit humanis actibus, ut nihil homo agat, quod devotioni repugnet; & ea omnia sit paratus agere, quae illa virtus exigit. Cum enim humanus actus, sive boni sive mali fiat, tribus hisce tantum modis fiat, vel cogitando, vel loquendo, vel operando ut exprèsse idem sanctus Doctor docet, & ipsa satis comprobatur experientia, nonne quando dicit, devotionem imponere modum humanis actibus, perinde est ac si diceret imponere modum cordi, linguae & manibus, imponere modum cogitationibus, verbis, & operibus; sicque hominem Deo subicere; ac consequenter nisi tria illa conspirent ad devotionem, devotionem non esse veram, nec posse illum suum effectum producere, quo sit homo totus Dei.

1.2.9.72.
M.7.

Quod & Divus Bernardus fructuose profequitur in illo sermone quem scripsit de triplici custodia manus, linguae, & cordis: Omnes, inquit nobis causamur deesse gratiam, sed iustus forsitan ipsa sibi queratur gratia deesse nonnullos. Nempe res cordis est, gratia devotionis ista quam quarimus; & hoc munere ipse se fraudat qui internum ei dissimulat receptaculum exhibere. Caterum unde illi cura cordis, cui ne ipsa quidem adhuc oris circumspectio, seu manus custodia subest? Non sibi deesse miretur consummationem qui nec initium apprehendit: sed ne is quoque qui initium jam tenere videtur, si ad medium non pervenit. Quasi diceret sicut ad domum aedificandam tria haec, fundamentum, parietes, & tectum, sunt ita necessaria, ut non sit domus, nisi tribus his constet, sic nec vera devotio nisi tribus his rebus circumspectio, seu manus custodia subest? Videti possent quae plura persequitur: Et haec tria magnifice continentur his sacris verbis: *Deus rogabis* (Deus) cor omnibus ut colaris eius faciat, eius voluntatem, corde magno, & animo volenti, Adape-

2. M. sec. 1

riat cor vestrum in lege sua, & in praecipis suis, & faciat pacem Exaudiat orationes vestras, & reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo. Quae ad cultum Sanctissimi Sacramenti Divus Thomas sic applicat: *Recedant vetera, nova sint omnia, Corda, voces, & opera.*

III. PUNCTUM.

HOC ipsum est igitur, quod habet Veritas: *Nisi Cor, lingua, & manus ad devotionem simul conspirent, ipsa expirabit devotio.* Diversa est similitudo, sed ipsa prorsus res eadem, Nam quod est domum destrui, hoc est animam expirare, & sicut utrumque; illud accidit defectu partium, quibus & domus constat, & quodvis animatum; sic plane devotio ruat & expiret necesse est, si aliqua trium illarum partium ipsi desit. *Nomen habes quod vivas & moriurus es. Esto vigilans & confirma cetera quae mortura erant.*

Vix ulla est alia virtus, in qua magis decipiantur homines quam vera devotio. Non est quod putant, multum orare, multum affici, multa scire de divinis; vel multa de his loqui: sed hoc unum vel maxime, *TOTUM ESSE DEI, totum corde, lingua & manu;* quod quia nisi recte meditando comparatur, paucique sunt qui se rectis addicant meditationibus, ideo tam pauci sunt qui non modo vere sint devoti, sed qui deus ille devotum vix sciant. Hinc apud Divus Thomas expresso docet articulo devotionis causam esse meditationem, *Dicitur enim, inquit, quod devotio est quidam voluntatis actus ad hoc quod homo prompte se tradat ad divinum obsequium.* Omnis autem actus voluntatis ex aliqua consideratione procedit, eo quod bonum intellectum est obiectum voluntatis. Unde & Augustinus dicit in libro de Trinitate quod voluntas oritur ex intelligentia. Et ideo necesse est quod meditatio sit devotionis causa in quantum scilicet homo per meditationem concepit quod se tradat divino obsequio. Tum post multa concludens articulum de vitiis doctus, qui sat multa considerant & meditantur nec tamen devoti sunt, sic opportunè respondet hoc ita fieri, quod statim sua doctrina non se deo totaliter tradant: si tamen, inquit, scientiam quibus eum, aliam perfectionem homo perficit Deo subdat, ex hoc ipsa devotio augetur. Quasi diceret, totum est in se subdendis Deo. Si se melius Deo subdat indocti quam docti viri, certe indocti praestant devotione doctis: sed si viri docti se suamque do-

214b

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

21

doctrinam Deo subdunt, tunc docti præstant aliis, non quod sint doctiores, sed quod doctrina rectè utantur, dum se rectè Deo subdunt.

f. 36.

O quam aptè propterea dictum à Psalte Regio, *Subditus esto Domino, & ora eum*, quali diceret, nil putes alioquin te agere, quidquid ores, nisi te prius Deo subdas, aut nisi ores, & mediteris, ut discas quomodo te oporteat subiectum esse Deo. Tam multa sunt enim, quæ si tantisper considerentur, nobis persuadeant hanc per-

fectam subiectionem, ut vel arguaris si non ea consideres: vel si consideres, te ipsum arguas & dicas, *Nonne Deo subiecta erit anima mea? Voluntatem Deo subiecta esto anima mea. Quantumcumque accedam, inquit ibi summus Doctor sanctus Augustinus, quantumcumque ascendam, quantumcumque transierim, sub Deo ero: non contra Deum. Securus ergo transcendendo cætera, quando ille me sub se tenet, qui est super omnia.*

Pf. 61.

FERIA SEXTA.

DE PVERIS SIMVL CVM VIRIS, ET SEORSVM CLAMANTIBUS

Ozanna filio David.

*Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Psal. 8.
Matth. 21.*

VERITAS PRACTICA.

Sic sibi Christus placet in pueris, ut si pueros imitentur viri, magis sibi Christus in viris placeat.

RATIO EST. Quia magis sibi Christus placet in vera virtute quam in non vera. Sed si pueros imitentur viri, vera est virorum virtus, cum puerorum virtus non sit vera. Ergo sibi magis Christus placet in viris quam in pueris, unde est viris motivum efficax, ut, in quo pueros Christo placere vident, eos imitentur.

I. PUNCTUM.

QUAS Christo Domino pueri dederunt laudes, singulariter merentur admirationem & discursum, ob hæc tria præcipuè. Primo quia laus ab infantibus & pueris Christo data Divinitatis ejus testimonium perhibebat nobilissimum, quam quæ à cæteris dari poterat; nam quod virum laudabilem ratione præditum collaudarent nonnulli naturale & humanum videretur: sed quod pueri & infantes, qui nec naturaliter loqui, nec viros laude dignos agnoscere poterant, ita tamen

Christum laudent, ut vox illorum præ cæteris audiat, non nisi miraculo, divinæque potentie referri potest. Unde ubi ex Psalmo legitur, *ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem*, alia versio habet, *Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem*, vel, *confiruvisti robur*, Quali diceretur, ut interpretatur sanctus Chrysostomus; *Potentiam tuam ex hoc maxime ostendisti quod infantium linguas commoveris ad laudes tuas celebrandas.*

Secundo, magis mira est hæc à pueris Christo data laudatio, quia magis fuit constans & producta longius, non enim solum cum viris laudes suas adjungebant, quando Christus per urbem incedebat triumphanti similis, sed in ipso templo magnificos celebrabant choros; & postmodum cum Dominus in urbem rediit, soli dicuntur pueri divinas illas voces, *ozanna filio David*, decantasse, quod Phariseis tam acerbum erat audire, ut de hoc maxime cum Christo expostularent.

Tertio denique cum inter Judæos illos, qui Christo laudes decantabant, pauci admodum, & vix ulli essent, qui puritatem mentis colerent, vitia verò sectarentur omnes; parum erat Christo talis accepta laus, quæ à puro non fundebatur pectore. Nec tamen laudes tali die sibi datas abnecebat; quamobrem pueros excitavit,

R r 3